

LEGILE PRIVIND RESTITUIREA IMOBILELOR PRELUATE ABUZIV REFLECTATE ÎN JURISPRUDENȚA CURȚII CONSTITUȚIONALE

Prof. univ. dr. **Mona-Maria Pivniceru**, Dr. **Benke Károly**
(coord.)

Dr. Valentina Bărbățeanu, Ioana Marilena Chiorean,
Andreea Costin, Irina Loredana Gulie, Patricia Marilena Ionea,
Simina Popescu-Marin, Cristina-Cătălina Turcu

Editura
Hamangiu
2021

CUPRINS

TITLUL I. CONDIȚII DE ADMISIBILITATE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE	1
Capitolul I. Condiții de admisibilitate privind cadrul procesual în care se invocă excepția de neconstituționalitate	3
§1. Autoritatea în fața căreia se invocă excepția de neconstituționalitate	3
Excepția de neconstituționalitate. Invocarea direct în fața Curții a noi temeiuri de neconstituționalitate. Neîndeplinirea condiției privind motivarea excepției. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 1126/2011, M. Of. nr. 711 din 10 octombrie 2011</i>)	3
§2. Titularii dreptului de a invoca excepția de neconstituționalitate	4
§3. Legătura cu soluționarea cauzei	4
Excepția de neconstituționalitate. Nemotivare. Lipsa legăturii cu soluționarea cauzei. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 180/2014, M. Of. nr. 460 din 24 iunie 2014</i>)	4
Excepția de neconstituționalitate. Neincidența în proces a prevederilor de lege criticate. Neîndeplinirea condiției privind legătura cu soluționarea cauzei. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 684/2014, M. Of. nr. 109 din 11 februarie 2015</i>)	7
Excepția de neconstituționalitate. Indicarea unor texte de lege care nu au aplicabilitate în procesul în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate. Lipsa condiției privind legătura cu soluționarea cauzei. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 685/2014, M. Of. nr. 92 din 4 februarie 2015</i>)	10
Excepția de neconstituționalitate. Lipsa de incidență a textelor criticate în cauza pendinte. Neîndeplinirea condiției referitoare la legătura cu soluționarea cauzei. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 686/2014, M. Of. nr. 68 din 27 ianuarie 2015</i>)	12
Excepția de neconstituționalitate. Neaplicarea în cauză a prevederilor referitoare la compensarea prin puncte. Lipsa de legătură cu soluționarea cauzei a prevederilor referitoare la definirea grilelor notariale. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 326/2015, M. Of. nr. 449 din 23 iunie 2015</i>)	14
Excepția de neconstituționalitate. Obiectul excepției. Lipsa legăturii cu soluționarea cauzei a dispozițiilor de lege criticate. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 748/2015, M. Of. nr. 71 din 1 februarie 2016</i>)	18
Excepția de neconstituționalitate. Obiectul excepției. Legătura textului criticat cu soluționarea cauzei. Condiții cumulative. Nerealizarea lor. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 413/2017, M. Of. nr. 868 din 2 noiembrie 2017</i>)	19
Excepția de neconstituționalitate. Soluționarea dosarelor de despăgubire transmise Secretariatului Comisiei Naționale pentru Compensarea Imobilelor ulterior datei intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013. Lipsa legăturii cu cauza. Nemotivare. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 230/2018, M. Of. nr. 719 din 21 august 2018</i>)	23
Excepția de neconstituționalitate. Condiția legăturii cu cauza. Nerealizare. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 496/2018, M. Of. nr. 956 din 13 noiembrie 2018</i>)	25
Excepția de neconstituționalitate. Termen de opțiune pentru returnarea dosarelor înregistrate la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor către entitățile investite cu	

soluționarea cererilor de restituire sau de reconstituire a dreptului de proprietate. Lipsa legăturii cu cauza. Neincidența în cauză a reperului constituțional invocat. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 259/2020, M. Of. nr. 641 din 21 iulie 2020</i>)	26
Excepția de neconstituționalitate. Dosare de despăgubire care nu au fost aprobate de Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor până la intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013. Lipsa legăturii textului criticat cu soluționarea cauzei. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 167/2018, M. Of. nr. 537 din 28 iunie 2018</i>)	29
Excepția de neconstituționalitate. Lipsa de incidență a textelor criticate în cauza pendinte. Neîndeplinirea condiției privitoare la legătura cu cauza. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 269/2014, M. Of. nr. 513 din 9 iulie 2014</i>)	31
§4. Autoritatea de lucru judecat	33
Excepția de neconstituționalitate. Autoritatea de lucru judecat a deciziilor Curții Constituționale. Ridicarea excepției de neconstituționalitate în cadrul aceluiași proces, de către aceeași parte, cu privire la aceleași prevederi de lege și cu aceeași motivare. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 567/2007, M. Of. nr. 461 din 9 iulie 2007</i>)	33
Excepția de neconstituționalitate. Invocarea aceleiași excepții de către același autor. Autoritatea de lucru judecat. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 1172/2008, M. Of. nr. 832 din 10 decembrie 2008</i>)	35
Capitolul II. Condiții de admisibilitate privind structura excepției de neconstituționalitate	37
§1. Act de reglementare primară [lege/ordonanță]	37
Excepția de neconstituționalitate. Obiectul excepției. Excluderea de la controlul de constituționalitate a actelor normative de reglementare secundară. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 227/2002, M. Of. nr. 819 din 13 noiembrie 2002</i>)	37
Excepția de neconstituționalitate. Competența Curții Constituționale de a verifica doar constituționalitatea textelor legale aplicabile în interpretarea consacrată prin recursurile în interesul legii. Deciziile pronunțate în soluționarea recursului în interesul legii nu pot constitui <i>eo ipso</i> obiect al excepției de neconstituționalitate. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 202/2013, M. Of. nr. 365 din 19 iunie 2013</i>)	38
Excepția de neconstituționalitate. Obiectul excepției. Critica unor omisiuni legislative, a modului de interpretare și aplicare a legii. Norme metodologice de aplicare unitară a unei legi, aprobate prin hotărâre a Guvernului. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 956/2011, M. Of. nr. 687 din 28 septembrie 2011</i>)	43
§2. Cerințe privind motivarea	45
2.1. Norma de referință	45
Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Norma de referință. Norma legală criticată. Excluderea verificării contrarietății dintre normele legale. Competența autorității legiuitoare. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 235/2008, M. Of. nr. 303 din 17 aprilie 2008</i>)	45
2.2. Motivarea propriu-zisă	46
Excepția de neconstituționalitate. Nemotivarea relației de contrarietate dintre textul de lege criticat și textul constituțional invocat. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 366/2008, M. Of. nr. 270 din 7 aprilie 2008</i>)	46

Excepția de neconstituționalitate. Obiectul excepției. Lipsa motivării. Imposibilitatea exercitării din oficiu a controlului de constituționalitate. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 703/2008, M. Of. nr. 509 din 7 iulie 2008</i>)	47
Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Neindicarea textului de lege aplicabil. Nemotivarea excepției. Excluderea controlului de constituționalitate din oficiu. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 177/2014, M. Of. nr. 455 din 23 iunie 2014</i>)	48
Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Stabilirea limitelor controlului de constituționalitate prin încheierea de sesizare. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 193/2016, M. Of. nr. 429 din 8 iunie 2016</i>)	50
Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Dispoziții modificatoare și completatoare ale Legii nr. 165/2013. Simpla enumerare a textelor de lege criticate. Nemotivarea excepției. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 600/2016, M. Of. nr. 973 din 5 decembrie 2016</i>)	52
§3. Noțiunea de „în vigoare”	54
Excepția de neconstituționalitate. Indicarea unui text de lege care nu există în fondul activ legislativ. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 155/1999, M. Of. nr. 600 din 8 decembrie 1999</i>)	54
Excepția de neconstituționalitate. Modificarea textului de lege ulterior sesizării Curții Constituționale. Semnificația sintagmei „în vigoare”. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 444/2020, M. Of. nr. 965 din 20 octombrie 2020</i>)	55
§4. Prevederi constatate anterior ca fiind neconstituționale	57
Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Prevederi legale constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară. Sesizarea Curții Constituționale anterior publicării deciziei de neconstituționalitate. Excepție devenită inadmisibilă (<i>Decizia nr. 178/2014, M. Of. nr. 460 din 24 iunie 2014</i>)	57
Excepția de neconstituționalitate. Constatarea anterioară a neconstituționalității normei criticate. Excluderea unui nou control de constituționalitate cu privire la interpretarea constatată ca fiind neconstituțională. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 180/2014, M. Of. nr. 460 din 24 iunie 2014</i>)	61
Excepția de neconstituționalitate. Obiectul excepției. Prevederi legale constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 634/2011, M. Of. nr. 583 din 17 august 2011</i>)	65
Excepția de neconstituționalitate. Prevederi legale constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții. Excluderea acestora de la un nou control de constituționalitate. Pertinența excepției de neconstituționalitate în desfășurarea procesului. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 303/2014, M. Of. nr. 508 din 8 iulie 2014</i>)	67
Capitolul III. Condiții de admisibilitate privind competența Curții Constituționale	71
§1. În raport cu competența autorității legiuitoare	71
Excepția de neconstituționalitate. Omisiune de reglementare. Interpretarea și aplicarea legii. Rolul Parlamentului. Competența exclusivă a instanței judecătorești. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 537/2005, M. Of. nr. 1048 din 25 noiembrie 2005</i>)	71
Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Omisiune legislativă. Competența exclusivă a Parlamentului de a legifera. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 596/2007, M. Of. nr. 523 din 2 august 2007</i>)	74

Excepția de neconstituționalitate. Limitele controlului de constituționalitate. Excluderea posibilității de modificare sau completare a prevederilor supuse controlului. Excluderea atribuției Curții Constituționale de a cenzura aplicarea legii de către instanțele judecătorești. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 310/2008, M. Of. nr. 303 din 17 aprilie 2008</i>)	75
Excepția de neconstituționalitate. Excluderea competenței Curții Constituționale de a se pronunța asupra unei omisiuni de reglementare. Rolul Parlamentului. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 539/2008, M. Of. nr. 523 din 10 iulie 2008</i>)	76
Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Critici vizând ipoteze nereglementate de legiuitor prin textele de lege criticate. Competența exclusivă a Parlamentului de a legifera. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 293/2009, M. Of. nr. 214 din 2 aprilie 2009</i>)	78
Excepția de neconstituționalitate. Limitele controlului de constituționalitate. Excluderea competenței Curții Constituționale de a completa norma legală criticată. Rolul Parlamentului. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 1576/2009, M. Of. nr. 874 din 15 decembrie 2009</i>)	79
Excepția de neconstituționalitate. Limitele controlului de constituționalitate. Excluderea competenței Curții Constituționale de a se pronunța asupra modului de redactare a normei legale. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 875/2010, M. Of. nr. 582 din 17 august 2010</i>)	81
Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Critici vizând modificarea și completarea textului de lege criticat. Rolul Parlamentului de legiuitor pozitiv. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 428/2014, M. Of. nr. 607 din 14 august 2014</i>)	83
Excepția de neconstituționalitate. Excluderea competenței Curții Constituționale de a se pronunța asupra opțiunii de reglementare a legiuitorului. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 748/2015, M. Of. nr. 71 din 1 februarie 2016</i>)	85
Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Crearea sau modificarea unei norme juridice. Rolul exclusiv al Parlamentului. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 395/2017, M. Of. nr. 574 din 18 iulie 2017</i>)	90
§2. În raport cu competența autorității judecătorești	92
Excepția de neconstituționalitate. Interpretarea și aplicarea legii. Excluderea competenței Curții Constituționale de a le cenzura. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 153/2007, M. Of. nr. 200 din 23 martie 2007</i>)	92
Excepția de neconstituționalitate. Motive de neconstituționalitate. Excluderea atribuției Curții Constituționale de a cenzura aplicarea legii de către instanțele judecătorești. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 445/2008, M. Of. nr. 348 din 6 mai 2008</i>)	93
Excepția de neconstituționalitate. Critici vizând aplicarea legii de către instanțele judecătorești. Excluderea controlului de constituționalitate. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 1210/2008, M. Of. nr. 822 din 8 decembrie 2008</i>)	95
Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Raportarea dispozițiilor de lege criticate la alte norme juridice de rang legal. Interpretarea și aplicarea legii. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 578/2010, M. Of. nr. 387 din 11 iunie 2010</i>)	97
Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Interpretarea și aplicarea normelor legale. Prerogativa exclusivă a instanțelor judecătorești. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 830/2011, M. Of. nr. 635 din 6 septembrie 2011</i>)	99

Excepția de neconstituționalitate. Aplicarea și interpretarea legii în raport cu situația de fapt. Aprecierea calității de proprietar a persoanei îndreptățite la restituire. Competența exclusivă a instanțelor judecătorești. Lipsa legăturii dispozițiilor criticate cu soluționarea cauzei. Dispoziții abrogate la momentul sesizării Curții Constituționale. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 618/2016, M. Of. nr. 72 din 27 ianuarie 2017</i>)	100
Excepția de neconstituționalitate. Imposibilitatea cenzurării hotărârilor instanțelor judecătorești pe calea controlului de constituționalitate. Motivare prin raportare la modul în care autoritățile administrative au aplicat legea. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 143/2018, M. Of. nr. 589 din 11 iulie 2018</i>)	105
Excepția de neconstituționalitate. Critici vizând interpretarea și aplicarea legii. Competența exclusivă a instanțelor judecătorești. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 171/2019, M. Of. nr. 504 din 21 iunie 2019</i>)	106
Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Controlul de constituționalitate a interpretării pe care un text de lege a primit-o în practică. Condiții de exercitare. Aplicarea și interpretarea legii în raport cu situația de fapt. Competența exclusivă a instanțelor judecătorești. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 59/2020, M. Of. nr. 416 din 19 mai 2020</i>)	109
§3. În raport cu propria sa competență	113

TITLUL II. SOLUȚII JURISPRUDENȚIALE REZULTATE DIN ANALIZA EXCEPȚIILOR DE NECONSTITUȚIONALITATE

LEGEA FONDULUI FUNCAR NR. 18/1991

Capitolul I. Dispoziții generale

Capitolul II. Stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor

Retrocedarea către foștii proprietari sau moștenitorii acestora a dreptului de proprietate asupra terenurilor preluate de cooperativele agricole de producție sau de către stat. Sensul constituțional al dispozițiilor privind preluarea „în orice mod” a acestor terenuri. Condițiile retrocedării. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 298/2014, M. Of. nr. 519 din 11 iulie 2014</i>)	117
Limitarea suprafețelor de teren care formează obiectul reconstituirii dreptului de proprietate. Dreptul la moștenire. Existența prealabilă a acestuia, pentru a putea fi garantat. Caracterul reparator al legii. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 155/1999, M. Of. nr. 600 din 8 decembrie 1999</i>)	120
Posibilitatea foștilor cooperatori sau a moștenitorilor acestora de a cere reconstituirea dreptului de proprietate asupra suprafețelor de teren ce au constituit o cotă de reducere mai mare de 5%. Condițiile legale ale retrocedării. Principiul egalității în drepturi. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1212/2008, M. Of. nr. 838 din 12 decembrie 2008</i>)	122
Retrocedarea terenurilor preluate abuziv de cooperativele agricole de producție sau de către stat, de la persoanele fizice, fără niciun titlu. Repunerea în termenul de acceptare al moștenirii în legătură cu aceste terenuri. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1285/2008, M. Of. nr. 106 din 20 februarie 2009</i>)	124
Retrocedarea terenurilor care s-au aflat în patrimoniul cooperativelor agricole de producție către foștii cooperatori sau angajați. Solicitarea aplicării aceluiași regim juridic și pentru salariații din fostele	

întreprinderi de stat care au desfășurat activități în agricultură. Nediscriminare. Constituționalitate (Decizia nr. 1492/2010, M. Of. nr. 61 din 25 ianuarie 2011)	125
Reconstituirea dreptului de proprietate pentru unitățile de cult din mediul rural. Identitate de regim juridic cu cele din mediul urban. Nediscriminare. Constituționalitate (Decizia nr. 972/2008, M. Of. nr. 736 din 30 octombrie 2008)	127
Soluționarea conflictului de legi în timp, în privința actelor normative anterioare Constituției din 1991. Drept de proprietate constituit sub imperiul legii anterioare. Principiul aplicării imediate a legii noi. Neretroactivitate. Constituționalitate (Decizia nr. 394/2003, M. Of. nr. 106 din 4 februarie 2004)	128
Reconstituirea dreptului de proprietate asupra construcțiilor agrozootehnice, atelierelor, mașinilor și utilajelor, precum și a altor bunuri ce au aparținut cooperativei agricole de producție. Preluate în orice mod. Dispoziții legale instituite în favoarea foștilor cooperatori. Constituționalitate (Decizia nr. 20/2004, M. Of. nr. 366 din 27 aprilie 2004)	130
Capitolul III. Dispoziții privind terenurile proprietate de stat și unele prevederi speciale	131
Reorganizarea asociațiilor intercooperatiste sau de stat și cooperatiste de orice profil în societăți comerciale pe acțiuni. Dreptul de opțiune al foștilor proprietari. Constituționalitate (Decizia nr. 685/2010, M. Of. nr. 463 din 6 iulie 2010)	131
Dreptul de proprietate al statului asupra terenurilor dobândite prin expropriere. Nerecunoașterea efectelor exproprierii. Încălcarea dreptului de proprietate publică. Neconstituționalitate (Decizia nr. 748/2015, M. Of. nr. 71 din 1 februarie 2016)	133
Terenuri situate în perimetrul unităților de cercetare-dezvoltare. Modalitățile de reconstituire a dreptului de proprietate. Constituționalitate (Decizia nr. 197/2011, M. Of. nr. 264 din 14 aprilie 2011)	136
Terenuri preluate de stat în condițiile art. 30 din Legea nr. 58/1974. Constituția dreptului de proprietate asupra acestora în favoarea proprietarilor construcției. Securitatea circuitului civil. Constituționalitate (Decizia nr. 1244/2009, M. Of. nr. 755 din 5 noiembrie 2009)	139
Cererile de restituire a terenurilor considerate proprietate de stat prin aplicarea dispozițiilor Decretului nr. 712/1966 și a altor acte normative speciale. Soluționarea de către primăriile localităților în raza cărora se află situat terenul. Acces liber la justiție. Constituționalitate (Decizia nr. 592/2009, M. Of. nr. 357 din 27 mai 2009)	140
Opțiunea de a deveni acționari la societățile comerciale înființate în baza Legii nr. 15/1990. Libertatea economică. Comisia județeană de aplicare a legii fondului funciar. Atribuții. Constituționalitate (Decizia nr. 649/2007, M. Of. nr. 540 din 8 august 2007)	142
Terenuri pe care s-au efectuat investiții, altele decât îmbunătățiri funciare. Excluderea de la restituire. Stabilirea altor măsuri reparatorii. Marja de apreciere a legiuitorului. Constituționalitate (Decizia nr. 273/2005, M. Of. nr. 593 din 8 iulie 2005)	144
Terenuri pe care se află plantații de pomi fructiferi sau viță de vie. Condiții privind restituirea lor. Constituționalitate (Decizia nr. 431/2008, M. Of. nr. 434 din 10 iunie 2008)	145
Restituirea terenurilor provenite din fostele izlazuri comunale. Situația construcțiilor situate pe aceste terenuri, proprietate a unor societăți comerciale pe acțiuni. Aplicarea legii. Contrarietate între normele legale din același domeniu. Competența autorității legiuitoare. Constituționalitate (Decizia nr. 346/2001, M. Of. nr. 16 din 14 ianuarie 2002)	146

Terenuri proprietate de stat aflate permanent sub luciul de apă. Excluderea de la restituire. Compensare în suprafață egală cu terenuri de aceeași calitate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 227/2002, M. Of. nr. 819 din 13 noiembrie 2002</i>)	148
Restituirea terenurilor cu vegetație forestieră către culte sau instituții de învățământ. Limita de 30 de ha. Rațiunea legii. Opțiunea legiuitorului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 508/2008, M. Of. nr. 430 din 9 iunie 2008</i>)	150
Reconstituirea dreptului de proprietate pentru suprafețele de terenuri agricole sau pentru terenuri cu destinație forestieră. Condiția deținerii cetățeniei române. Opțiunea legiuitorului. Existența prealabilă a dreptului de proprietate pentru a putea fi ocrotit. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 630/2007, M. Of. nr. 518 din 1 august 2007</i>)	151
Constituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole. Condiția rezolutorie a stabilirii domiciliului în localitatea/zona unde se află terenul. Consecințe legale. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 180/2008, M. Of. nr. 255 din 1 aprilie 2008</i>)	153
Constituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole sub condiție rezolutorie. Atestarea de către prefect a pierderii dreptului de proprietate, în cazul îndeplinirii condiției rezolutorii. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 555/2005, M. Of. nr. 1052 din 25 noiembrie 2005</i>)	154
Capitolul IV. Dispoziții procedurale	156
Comisia județeană de fond funciar. Atribuții administrativ-jurisdicționale. Plângerea împotriva hotărârilor pronunțate de aceasta. Competența instanței de judecată. Acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 4/2009, M. Of. nr. 180 din 23 martie 2009</i>)	156
Instituirea unei proceduri administrative prealabile pentru constituirea sau reconstituirea dreptului de proprietate. Controlul deciziei organului administrativ de către instanțele judecătorești. Accesul liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 110/2004, M. Of. nr. 397 din 4 mai 2004</i>)	157
Competența instanțelor judecătorești în soluționarea plângerilor în materia fondului funciar. Stabilirea regulilor în materie de competență și căi de atac. Acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 395/2018, M. Of. nr. 729 din 23 august 2018</i>)	159
Capitolul VI. Folosirea terenului pentru producția agricolă și silvică	163
Legea nouă care înlătură pentru trecut posibilitatea schimbării categoriei de folosință a terenurilor pajiști. Sancțiunea nulității absolute a actelor juridice valabile încheiate sub imperiul legii vechi prin care s-a schimbat categoria de folosință a terenurilor pajiști. Retroactivitate. Neconstituționalitate. Obligația proprietarilor de terenuri aparținând categoriei de folosință pajiști de a menține această afecțiune. Caracter rezonabil. Respectarea egalității în drepturi. Nediscriminare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 13/2015, M. Of. nr. 175 din 13 martie 2015</i>)	163
Capitolul VII. Folosirea temporară sau definitivă a terenurilor în alte scopuri decât producția agricolă și silvică	171
Capitolul VIII. Organizarea și amenajarea teritoriului agricol	171
Capitolul IX. Sancțiuni	171
Capitolul X. Dispoziții tranzitorii și finale	171

LEGEA NR. 169/1997 PENTRU MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA LEGII FONDULUI FUNCAR NR. 18/1991 _____ 172

Acte de reconstituire sau de constituire a dreptului de proprietate, în favoarea persoanelor fizice care nu erau îndreptățite, potrivit legii. Sancțiunea nulității absolute a actelor translativ de proprietate încheiate cu încălcarea unor norme legale imperative. Respectarea dreptului de proprietate. Constituționalitate (*Decizia nr. 296/2001, M. Of. nr. 39 din 21 ianuarie 2002*) _____ 172

Reconstituirea sau constituirea dreptului de proprietate. Persoane neîndreptățite. Sancțiunea nulității absolute. Calitate procesuală activă. Protecția ordinii publice. Respectarea dreptului de proprietate. Constituționalitate (*Decizia nr. 818/2018, M. Of. nr. 206 din 15 martie 2019*) _____ 173

Reconstituirea/constituirea dreptului de proprietate. Persoane fizice care nu erau îndreptățite, potrivit legii, la astfel de reconstituiri sau constituiri. Sancțiunea nulității absolute. Continuitatea reglementării. Respectarea principiului neretroactivității legii. Constituționalitate (*Decizia nr. 58/2002, M. Of. nr. 263 din 18 aprilie 2002*) _____ 178

Reconstituirea sau constituirea dreptului de proprietate, în favoarea persoanelor fizice care nu erau îndreptățite, potrivit legii. Sancțiunea nulității absolute a actelor translativ de proprietate încheiate cu încălcarea unor norme legale imperative. Calitate procesuală activă. Respectarea accesului liber la justiție și a dreptului de proprietate. Constituționalitate (*Decizia nr. 1563/2010, M. Of. nr. 119 din 16 februarie 2011*) _____ 180

Reconstituirea și constituirea dreptului de proprietate în condiții ilegale. Sancțiunea nulității absolute în cazul unor înstrăinări succesive. Obligația persoanei care a vândut terenul pe baza titlului constatat nul de a remite prețul actualizat fostului proprietar rămas fără teren. Respectarea dreptului de proprietate. Respectarea dreptății ca valoare supremă în statul de drept. Buna-credință în exercitarea drepturilor și libertăților fundamentale. Constituționalitate (*Decizia nr. 1216/2008, M. Of. nr. 826 din 9 decembrie 2008*) _____ 183

LEGEA NR. 1/2000 PENTRU RECONSTITUIREA DREPTULUI DE PROPRIETATE ASUPRA TERENURILOR AGRICOLE ȘI CELOR FORESTIERE, SOLICITATE POTRIVIT PREVEDERILOR LEGII FONDULUI FUNCAR NR. 18/1991 ȘI ALE LEGII NR. 169/1997 _____ 186

Capitolul I. Dispoziții generale _____ 186

Recunoașterea dreptului de proprietate reconstituit în temeiul legilor de reparație anterioare. Asigurarea stabilității raporturilor juridice. Constituționalitate (*Decizia nr. 751/2010, M. Of. nr. 582 din 17 august 2010*) _____ 186

Reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor pe care se află pășuni și fânețe, indiferent de situația terenului de la data depozitării sau data aplicării legii. Egalitate în drepturi. Constituționalitate (*Decizia nr. 963/2011, M. Of. nr. 687 din 28 septembrie 2011*) _____ 187

Reconstituirea dreptului de proprietate pentru terenurile agricole/forestiere. Sintagma „proprietar depozitat”. Înțeles. Egalitate în drepturi. Constituționalitate (*Decizia nr. 512/2008, M. Of. nr. 446 din 13 iunie 2008*) _____ 188

Capitolul II. Retrocedarea terenurilor agricole _____ 191

Reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor proprietate de stat, administrate de institutele, centrele și stațiunile de cercetare, destinate cercetării și producerii de semințe, de material săditor din categorii biologice superioare și de animale de rasă. Egalitate în drepturi. Constituționalitate (*Decizia nr. 457/2011, M. Of. nr. 431 din 21 iunie 2011*) _____ 191

Capitolul III. Retrocedarea terenurilor forestiere _____ 193

Sarcini ce grevează dreptul de proprietate asupra anumitor tipuri de terenuri forestiere. Dreptul foștilor proprietari ale acestora de a opta pentru atribuirea unei suprafețe echivalente din fondul forestier proprietate de stat. Necircumscrierea cadrului în care se poate exercita această opțiune. Încălcarea dreptului de proprietate publică. Neconstituționalitate

Terenurile atribuite legal foștilor proprietari. Excepție de la regula reconstituirii dreptului de proprietate pe vechile amplasamente. Constituționalitate (*Decizia nr. 605/2009, M. Of. nr. 415 din 17 iunie 2009*) _____ 193

Regula reconstituirii dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole sau forestiere pe vechile amplasamente. Excepții. Dreptul de proprietate privată. Constituționalitate (*Decizia nr. 1528/2011, M. Of. nr. 896 din 16 decembrie 2011*) _____ 197

Terenuri forestiere. Reconstituirea dreptului de proprietate. Forme asociative de proprietate. Dreptul de proprietate privată. Constituționalitate (*Decizia nr. 589/2010, M. Of. nr. 472 din 9 iulie 2010*) _____ 198

Instituirea unui termen de decădere pentru recunoașterea formelor asociative de administrare și de exploatare a terenurilor forestiere. Dreptul de asociere. Nediscriminare. Constituționalitate (*Decizia nr. 1289/2009, M. Of. nr. 737 din 29 octombrie 2009*) _____ 200

Reconstituirea dreptului de proprietate în beneficiul unor subiecte colective de drept specifice. Proprietatea comună, pe cote-părți, forțată și perpetuă. Imposibilitatea ieșirii din indiviziune. Neîngrădirea exercițiului dreptului de proprietate. Constituționalitate (*Decizia nr. 390/2015, M. Of. nr. 576 din 31 iulie 2015*) _____ 201

Reconstituirea dreptului de proprietate în beneficiul unor subiecte colective de drept specifice. Proprietatea comună, pe cote-părți, forțată și perpetuă. Interdicția de înstrăinare a suprafețelor forestiere aflate în proprietate comună. Neîngrădirea exercițiului dreptului de proprietate. Constituționalitate (*Decizia nr. 186/2014, M. Of. nr. 425 din 10 iunie 2014*) _____ 205

Terenuri forestiere aflate în proprietatea comună a formelor asociative. Modalități de reconstituire a dreptului. Situația construcțiilor aflate pe aceste terenuri. Caracterul reparator al soluțiilor legislative. Dreptul de proprietate privată. Constituționalitate (*Decizia nr. 634/2011, M. Of. nr. 583 din 17 august 2011*) _____ 210

Structurile de cult. Dobândirea în proprietate a terenurilor forestiere avute în folosință sau în înzestrare, potrivit prevederilor Legii nr. 61/1937. Noțiunea juridică de „înzestrare”. Neîncălcarea dreptului de proprietate publică. Constituționalitate (*Decizia nr. 983/2012, M. Of. nr. 5 din 4 ianuarie 2013*) _____ 218

Capitolul IV. Dispoziții finale și tranzitorii _____ 221

Sarcini ce grevează dreptul de proprietate asupra anumitor terenuri forestiere. Dreptul foștilor proprietari ai terenurilor forestiere de a opta pentru atribuirea unei suprafețe echivalente din fondul forestier proprietate de stat. Necircumscrierea cadrului în care se poate exercita această opțiune. Încălcarea dreptului de proprietate publică a statului. Protecție inegală a proprietății private. Neconstituționalitate (*Decizia nr. 602/2008, M. Of. nr. 533 din 15 iulie 2008*) _____ 221

Reconstituirea dreptului de proprietate foștilor proprietari cărora li s-au respins cererile sau li s-au modificat ori anulat adeverințele de proprietate, procesele-verbale de punere în posesie sau titlurile de proprietate. Aplicarea legii de la momentul intrării în vigoare. Neretroactivitate. Constituționalitate (*Decizia nr. 214/2007, M. Of. nr. 292 din 3 mai 2007*) _____ 223

Repunerea în termenul de a solicita reconstituirea dreptului de proprietate asupra unor terenuri agricole sau forestiere. Condiții. Premisa garantării și ocrotirii proprietății. Egalitate în drepturi. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 246/2007, M. Of. nr. 276 din 25 aprilie 2007</i>)	224
Reconstituirea dreptului de proprietate către persoanele fizice beneficiare ale Legii nr. 187/1945. Condiții. Inexistența discriminării ca efect al succesiunii în timp a legilor. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 245/2007, M. Of. nr. 279 din 26 aprilie 2007</i>)	227
Retrocedarea în cote egale a pădurilor comunale ce provin din păduri grănicerești. Transmiterea gratuită a unui drept de proprietate din patrimoniul comunelor. Expropriere fără cauză de utilitate publică. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 603/2008, M. Of. nr. 533 din 15 iulie 2008</i>)	228

ORDONANȚA DE URGENȚĂ A GUVERNULUI NR. 94/2000 PRIVIND RETROCEDAREA UNOR BUNURI IMOBILE CARE AU APARTINUT CULTELOR RELIGIOASE DIN ROMÂNIA 230

Retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România. Domeniu de aplicare. Noțiunea de „cult religios”. Fondul Bisericesc Ortodox Român al Bucovinei – fundație specială de drept public. Distincție între patrimoniul bisericesc și bunurile administrate de Biserică. Claritate și previzibilitate. Presumția legală absolută. Respectarea valorii supreme de „dreptate”. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 618/2016, M. Of. nr. 72 din 27 ianuarie 2017</i>)	230
Retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România. Instituirea unor noi termene de retrocedare, fără prorogarea celor anterior stabilite. Încălcarea principiului securității raporturilor juridice. Încălcarea dreptului la un proces echitabil. Neconstituționalitate	
Termen de retrocedare. Stabilitatea raporturilor juridice. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1352/2008, M. Of. nr. 23 din 12 ianuarie 2009</i>)	240
Retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România. Situație juridică diferită în raport cu destinatarii Legii nr. 10/2001. Calea de atac împotriva deciziei Comisiei speciale de retrocedare. Respectarea dreptului la un proces echitabil, a egalității în drepturi și a dreptului de proprietate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1635/2009, M. Of. nr. 32 din 15 ianuarie 2010</i>)	243
Retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România. Imobile care au fost preluate abuziv și care au fost înstrăinate anterior anului 1989. Situație juridică diferită. Tratatment juridic diferit. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1632/2009, M. Of. nr. 902 din 23 decembrie 2009</i>)	245
Retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România. Acte juridice de înstrăinare încheiate cu încălcarea dispozițiilor imperative ale legilor în vigoare la data înstrăinării. Sancțiunea nulității absolute. Egalitatea în drepturi. Drept de proprietate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 467/2005, M. Of. nr. 913 din 12 octombrie 2005</i>)	246

LEGEA NR. 10/2001 PRIVIND REGIMUL JURIDIC AL UNOR IMOBILE PRELuate ÎN MOD ABUZIV ÎN PERIOADA 6 MARTIE 1945 - 22 DECEMBRIE 1989 251

Capitolul I. Dispoziții generale 251

Restituirea imobilelor preluate în mod abuziv de stat, de organizațiile cooperatiste sau de orice alte persoane juridice în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, precum și a celor preluate de stat în baza Legii nr. 139/1940 asupra rechizițiilor și nerestituite. Nulitatea absolută a actelor de înstrăinare a

imobilelor preluate fără titlu valabil, cu excepția celor încheiate cu bună-credință. Neretroactivitate. Acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 873/2009, M. Of. nr. 566 din 14 august 2009</i>)	251
Bunuri imobile preluate de stat cu titlu valabil. Prerogativa statului de a hotărî asupra regimului juridic al unor astfel de bunuri. Drept de proprietate. Egalitate. Acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 235/2009, M. Of. nr. 298 din 7 mai 2009</i>)	254
Sfera persoanelor îndreptățite la restituirea imobilelor preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989. Debitorii obligației de restituire. Neretroactivitate. Protecția dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 246/2003, M. Of. nr. 541 din 28 iulie 2003</i>)	256
Imobile preluate de stat în mod abuziv în timpul regimului comunist. Neformularea unei cereri de restituire. Repunerea în termenul de acceptare a succesiunii cu privire la acestea. Protecția dreptului de proprietate privată. Drept de moștenire. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 216/2011, M. Of. nr. 500 din 13 iulie 2011</i>)	257
Lipsa îndreptățirii la restituirea în natură sau prin echivalent a cetățenilor străini care au primit despăgubiri potrivit acordurilor internaționale încheiate de România în vederea reglementării unor probleme financiare în suspensie. Forța acordurilor internaționale. Încălcarea dreptului de proprietate, consecință a interpretării și aplicării eronate a dispozițiilor legale. Constituționalitate cu rezervă de interpretare (<i>Decizia nr. 841/2015, M. Of. nr. 110 din 12 februarie 2016</i>)	259
Acordarea de măsuri reparatorii pentru utilajele și instalațiile preluate de stat sau de alte persoane juridice odată cu imobilele, în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989. Condiția existenței lor la data intrării în vigoare a legii reparatorii. Criteriul obiectiv al duratei de exploatare. Dreptul de opțiune al legiuitorului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 585/2017, M. Of. nr. 975 din 8 decembrie 2017</i>)	270
Restituirea terenurilor care, în funcție de destinația lor, intră sub incidența unor legi speciale. Excluderea acestora din domeniul de aplicare a Legii nr. 10/2001. Posibilitatea persoanei de a solicita recunoașterea dreptului de proprietate în temeiul acestor acte normative. Nediscriminare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 614/2005, M. Of. nr. 1134 din 15 decembrie 2005</i>)	273
Capitolul II. Restituirea în natură sau măsuri reparatorii prin echivalent	274
Restituirea în natură a imobilelor ce fac obiectul Legii nr. 10/2001. Sintagma „libere de orice sarcini”. Înțeles. Ocrotirea egală a dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 618/2009, M. Of. nr. 446 din 29 iunie 2009</i>)	274
Imposibilitatea restituirii în natură a terenurilor care sunt considerate spații verzi, potrivit legii speciale. Acordarea de măsuri reparatorii în echivalent ca unică modalitate de despăgubire pentru acestea. Modificarea legii în sensul unei mai bune caracterizări a soluției legislative preexistente. Neretroactivitate. Drept de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 248/2015, M. Of. nr. 428 din 16 iunie 2015</i>)	276
Terenuri pe care s-au ridicat construcții autorizate în condițiile legii, după data de 1 ianuarie 1990, precum și construcții ușoare sau demontabile. Restituirea acestora în natură. Distincție în funcție de situația concretă a terenurilor preluate abuziv. Opțiunea legiuitorului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 943/2007, M. Of. nr. 804 din 26 noiembrie 2007</i>)	280
Restituirea în natură a terenurilor pe care s-au ridicat, după data de 1 ianuarie 1990, construcții ușoare sau demontabile. Sintagma „construcții ușoare sau demontabile”. Înțeles. Claritatea și previzibilitatea legii. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 71/2020, M. Of. nr. 580 din 2 iulie 2020</i>)	281

Protecția chiriașilor imobilelor naționalizate și redobândite de foștii proprietari. Asigurarea unui echilibru între interesele proprietarilor și cele ale chiriașilor. Drept de proprietate privată. Egalitate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 90/2009, M. Of. nr. 133 din 3 martie 2009</i>)	284
Dreptul de preempțiune al chiriașului la cumpărarea locuințelor situate în imobile restituite proprietarilor în temeiul Legii nr. 10/2001. Dreptul de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 754/2008, M. Of. nr. 584 din 4 august 2008</i>)	286
Acordarea de măsuri reparatorii doar în echivalent persoanelor îndreptățite care au avut calitatea de asociat la persoana juridică proprietară a imobilelor preluate în mod abuziv de stat în perioada regimului comunist. Situații juridice diferite. Vocația de a deveni proprietar. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 641/2008, M. Of. nr. 593 din 7 august 2008</i>)	287
Restituirea imobilelor-construcții cărora le-au fost adăugate noi corpuri a căror arie desfășurată însumează peste 100% din aria desfășurată inițial. Diferența de situație juridică existentă între foștii proprietari care revendică aceste imobile și chiriașii care au dreptul de a obține despăgubiri pentru sporul de valoare adus imobilelor restituite foștilor proprietari, prin îmbunătățirile necesare și utile. Respectarea principiului egalității. Taxe judiciare de timbru. Respectarea dreptului de acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 283/2013, M. Of. nr. 387 din 28 iunie 2013</i>)	289
Capitolul III. Proceduri de restituire	292
Procedura administrativă prealabilă pentru obținerea reparațiilor în natură sau prin echivalent reglementată de Legea nr. 10/2001. Distincția față de jurisdicțiile speciale administrative. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 307/2005, M. Of. nr. 666 din 26 iulie 2005</i>)	292
Restituirea în natură a bunurilor preluate de stat în mod abuziv în perioada regimului comunist care sunt deținute, la data intrării în vigoare a Legii nr. 10/2001, de persoane juridice de drept public. Principiul egalității. Neretroactivitate. Drept de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 638/2012, M. Of. nr. 537 din 1 august 2012</i>)	293
Restituirea imobilelor preluate în mod abuziv, cu sau fără titlu valabil, de către stat sau de către alte persoane juridice, în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989. Termen de introducere a notificării. Justificarea stabilirii acestuia. Caracterul inviolabil al proprietății private. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 344/2003, M. Of. nr. 776 din 5 noiembrie 2003</i>)	297
Interdicția temporară de înstrăinare sau grevare cu sarcini a imobilelor cu privire la care s-au formulat notificări în temeiul Legii nr. 10/2001. Caracter temporar. Rațiunea instituirii ei. Drept de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1296/2009, M. Of. nr. 767 din 10 noiembrie 2009</i>)	299
Restituirea imobilelor preluate în mod abuziv, cu sau fără titlu valabil, de către stat sau de către alte persoane juridice, în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989. Lege specială față de revendicarea imobiliară de drept comun. Termen de introducere a notificării. Drept de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 557/2005, M. Of. nr. 1056 din 26 noiembrie 2005</i>)	300
Termenul de formulare a notificării potrivit Legii nr. 10/2001, în vederea restituirii imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist. Distincție față de ipoteza vânzării în temeiul Legii nr. 112/1995 a bunului imobil revendicat. Instituirea unui termen pentru formularea notificărilor nu echivalează cu naționalizarea și exproprierea. Drept de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 226/2019, M. Of. nr. 550 din 4 iulie 2019</i>)	303

Dovedirea dreptului de proprietate asupra imobilelor preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989. Limitarea probatoriului doar la proba cu înscrisuri. Prerogativa exclusivă a legiuitorului. Proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1148/2008, M. Of. nr. 778 din 20 noiembrie 2008</i>)	306
Restituirea imobilelor preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989. Procedura administrativă prealabilă. Caracter obligatoriu. Exercițarea controlului judecătoresc. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 739/2006, M. Of. nr. 8 din 5 ianuarie 2007</i>)	307
Contestarea deciziei/dispoziției de respingere a notificării formulate în vederea restituirii imobilelor preluate în mod abuziv de stat în perioada regimului comunist. Egalitate. Acces liber la justiție. Proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 226/2015, M. Of. nr. 385 din 3 iunie 2015</i>)	309
Lege specială de restituire. Imobile intrate cu sau fără titlu valabil în proprietatea statului în timpul regimului comunist și care sunt deținute, în prezent, de societăți comerciale privatizate. Tratatament juridic diferențiat față de Codul civil. Situații juridice diferite. Drept de proprietate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1085/2009, M. Of. nr. 654 din 2 octombrie 2009</i>)	313
Calculul valorii despăgubirilor cuvenite persoanelor fizice, foști asociați ai persoanelor juridice ale căror imobile și alte active au fost preluate în mod abuziv de stat în timpul regimului comunist. Egalitate în fața legii. <i>Tempus regit actum</i> . Constituționalitate (<i>Decizia nr. 557/2019, M. Of. nr. 992 din 10 decembrie 2019</i>)	316
Capitolul IV. Răspunderi și sancțiuni	322
Capitolul V. Dispoziții tranzitorii și finale	322
Conflictul de interese legitime dintre adevăratul proprietar și subdobânditorul de bună-credință. Principiul validității aparenței în drept. Păstrarea efectului reparator al Legii nr. 10/2001 în privința proprietarului. Protecția dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 69/2003, M. Of. nr. 226 din 3 aprilie 2003</i>)	322
Sanționarea cu nulitate absolută a anumitor contracte de vânzare-cumpărare a locuințelor încheiate anterior intrării în vigoare a legii. Contracte încheiate cu respectarea reglementărilor legale aplicabile la data respectivă. Retroactivitate. Tratatament juridic discriminatoriu. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 98/2002, M. Of. nr. 301 din 8 mai 2002</i>)	324
Înstrăinarea unor imobile preluate de stat fără titlu valabil. Eroarea comună asupra calității de proprietar a statului izvorâtă din lege. Sancțiunea aplicabilă. Protecția bunei-credințe a subdobânditorului. Soluție legislativă preexistentă legii criticate. Neretroactivitate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 191/2002, M. Of. nr. 567 din 1 august 2002</i>)	328
Prescripția dreptului la acțiunea în anularea actelor juridice de înstrăinare a imobilelor revendicate în temeiul Legii nr. 10/2001. Rațiunea reglementării lor. Acces liber la justiție. Drept de petiționare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 296/2003, M. Of. nr. 577 din 12 august 2003</i>)	330
Acțiunea în constatarea nulității absolute a actelor juridice de înstrăinare a imobilelor preluate în mod abuziv. Prescrierea dreptului la acțiune. Termen. Asigurarea dreptului de acces liber la justiție. Neretroactivitate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 143/2018, M. Of. nr. 589 din 11 iulie 2018</i>)	332
Imobile preluate de stat în mod abuziv. Drept de opțiune între continuarea sau suspendarea acțiunii întemeiate pe dreptul comun și introducerea acțiunii întemeiate pe legea specială.	

Dispoziții tranzitorii derogatorii. Neretroactivitate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 869/2006, M. Of. nr. 32 din 17 ianuarie 2007</i>)	335
Concursul dintre dreptul comun și legea specială. Aplicarea acesteia din urmă. Neîngrădirea accesului liber la justiție. Drept de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 696/2010, M. Of. nr. 425 din 24 iunie 2010</i>)	336
Posibilitatea oferită de lege persoanelor îndreptățite cărora li s-au respins, anterior intrării în vigoare a Legii nr. 10/2001, acțiunile având ca obiect bunuri preluate în mod abuziv, de a solicita măsuri reparatorii în natură sau prin echivalent. Încălcarea dreptului de proprietate al dobânditorilor de bună-credință. Separația puterilor în stat. Retroactivitate. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 1055/2008, M. Of. nr. 737 din 30 octombrie 2008</i>)	338
Dreptul la despăgubiri al chiriașilor pentru sporul de valoare, rezultat din îmbunătățirile necesare și utile, adus imobilelor cu destinația de locuință restituite în natură. Situația juridică diferită a chiriașilor față de a altor persoane fizice ce folosesc imobilul. Justificarea tratamentului juridic diferit. Acces liber la justiție. Înfăptuirea justiției. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 58/2008, M. Of. nr. 118 din 14 februarie 2008</i>)	342
Contracte de vânzare-cumpărare încheiate cu respectarea prevederilor Legii nr. 112/1995, desființate prin hotărâri judecătorești definitive și irevocabile. Modalitatea de despăgubire. Situația juridică diferită față de proprietarii deposezați abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1183/2009, M. Of. nr. 727 din 27 octombrie 2009</i>)	343
Contracte de vânzare-cumpărare încheiate cu respectarea prevederilor Legii nr. 112/1995, desființate prin hotărâri judecătorești. Contracte de vânzare-cumpărare încheiate cu nerespectarea prevederilor Legii nr. 112/1995. Modalități de despăgubire diferite. Situații juridice diferite. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1372/2011, M. Of. nr. 879 din 13 decembrie 2011</i>)	346

LEGEA NR. 247/2005 PRIVIND REFORMA ÎN DOMENIILE PROPRIETĂȚII ȘI JUSTIȚIEI, PRECUM ȘI UNELE MĂSURI ADIACENTE 348

Titlul I. Modificarea și completarea Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989 348

Regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989. Depunerea în termenul legal a notificărilor. Expirarea termenului și nereglementarea unui termen nou. Situație juridică finalizată. Excluderea posibilității de modificare a acesteia. Modalitatea de despăgubire, parte componentă a regimului juridic al despăgubirilor. Retroactivitate. Discriminare. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 830/2008, M. Of. nr. 559 din 24 iulie 2008</i>)	348
---	-----

Titlul VII. Regimul stabilirii și plății despăgubirilor aferente imobilelor preluate în mod abuziv 353

Executarea obligației de despăgubire de către stat. Drept de opțiune al titularului dreptului la despăgubire. Neexercitarea acestuia în termenul prevăzut de lege. Decăderea din însuși dreptul subiectiv de a primi despăgubiri. Crearea unui avantaj legislativ în beneficiul statului debitor. Ingerință în dreptul de proprietate privată. Suspendarea succesivă a uneia dintre modalitățile de executare a dreptului la despăgubire. Suspendarea chiar a dreptului de a opta. Ineficacitatea dreptului la opțiune. Contextul normativ lipsit de claritate, certitudine, previzibilitate. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 597/2020, M. Of. nr. 923 din 9 octombrie 2020</i>)	353
--	-----

LEGEA NR. 165/2013 PRIVIND MĂSURILE PENTRU FINALIZAREA PROCESULUI DE RESTITUIRE, ÎN NATURĂ SAU PRIN ECHIVALENT, A IMOBILELOR PRELuate ÎN MOD ABUZIV ÎN PERIOADA REGIMULUI COMUNIST ÎN ROMÂNIA	367
Capitolul I. Dispoziții generale	367
Dreptul la despăgubire nevalorificat până la intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013. Situație juridică în curs. Aplicarea imediată a legii noi. Neretroactivitate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 167/2018, M. Of. nr. 537 din 28 iunie 2018</i>)	367
Lipsa de coerență și de previzibilitate a normelor adoptate în materia măsurilor reparatorii prin echivalent acordate pentru bunurile preluate de stat în mod abuziv în perioada regimului comunist. Efectele juridice ale normei abrogate. Nerespectarea principiului securității raporturilor juridice. Tratament juridic discriminatoriu. Retroactivitate. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 210/2014, M. Of. nr. 418 din 5 iunie 2014</i>)	368
Măsurile reparatorii în echivalent care se pot acorda în situația în care restituirea în natură a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist nu mai este posibilă. Marja de apreciere a legiutorului în stabilirea modalităților de acordare a despăgubirilor. Situațiile diferite rezultate din reglementări succesive. Principiul <i>tempus regit actum</i> . Nediscriminare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 600/2016, M. Of. nr. 973 din 5 decembrie 2016</i>)	374
Dreptul de opțiune pentru returnarea dosarelor către entitățile investite cu soluționarea cererilor de restituire sau de reconstituire a dreptului de proprietate. Termen de decădere. Neîncălcarea accesului liber la justiție. Neincidența în cauză a libertății individuale. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 259/2020, M. Of. nr. 641 din 21 iulie 2020</i>)	378
Măsura acordării de bunuri în echivalent. Obligațiile entității deținătoare. Includerea sa, alături de stat, în mecanismul legal de restituire. Conceptul de corp funcțional unitar. Exercițarea autorității locale integrate mecanismului statal. Caracterul civil al procedurii. Plenitudinea de jurisdicție a instanțelor judecătorești. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 455/2020, M. Of. nr. 1088 din 17 noiembrie 2020</i>)	382
Cesionarii de drepturi litigioase. Situație juridică diferită între cesionarii de creanță despăgubiți înainte și după intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013. Neretroactivitatea legii civile. Respectarea principiului egalității în drepturi. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 313/2015, M. Of. nr. 503 din 8 iulie 2015</i>)	390
Capitolul II. Restituirea în natură a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist	393
Suspendarea procedurilor administrative în domeniul restituirii fondului funciar. Termen de suspendare. Respectarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 684/2014, M. Of. nr. 109 din 11 februarie 2015</i>)	393
Prorogarea succesivă a termenului acordat entităților administrative pentru soluționarea cererilor de reconstituire a dreptului de proprietate. Absența sancționării nerespectării termenului administrativ. Împiedicarea exercitării dreptului de acces la instanță. Afectarea eficienței mecanismului de soluționare administrativă a cererilor. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 44/2017, M. Of. nr. 211 din 28 martie 2017</i>)	397
Imposibilitatea juridică de a restitui terenuri forestiere direct din proprietatea publică. Afectarea regimului juridic al dreptului de proprietate publică. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 395/2017, M. Of. nr. 574 din 18 iulie 2017</i>)	402

Limita de restituire a terenurilor intravilane agricole la data preluării abuzive. Interpretarea coroborată a prevederilor legislației reparatorii deja existente. Precizare explicită a acestora prin Legea nr. 165/2013. Inexistența unui regim juridic discriminatoriu prin comparație cu reglementarea anterioară. Neretroactivitate. Constituționalitate (*Decizia nr. 477/2020, M. Of. nr. 1191 din 8 decembrie 2020*) _____ 411

Restituirea suprafețelor de teren intravilane preluate abuziv. Criteriul categoriei de folosință a terenului la data preluării abuzive. Limita maximă a suprafețelor supuse restituirii în intravilan. Condiții de restituire. Prezumții legale simple. Respectarea dreptului de proprietate privată. *Tempus regit actum*. Egalitatea în drepturi. Constituționalitate (*Decizia nr. 384/2017, M. Of. nr. 854 din 30 octombrie 2017*) _____ 414

Capitolul III. Acordarea de măsuri compensatorii _____ **429**

Schimbarea sistemului de acordare a despăgubirilor convenite pentru imobilele preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist. Domeniul propriu de aplicare a legii. *Tempus regit actum*. Controlul suplimentar exercitat de Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor pentru asigurarea legalității drepturilor recunoscute. Constituționalitate (*Decizia nr. 764/2014, M. Of. nr. 163 din 9 martie 2015*) _____ 429

Propunere de acordare de măsuri reparatorii emisă în executarea unei hotărâri judecătorești. Imposibilitatea juridică de invalidare a acestora de către Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor. Excluderea controlului administrativ asupra hotărârilor judecătorești. Încălcarea principiului separației puterilor în stat. Neconstituționalitate
Neactualizarea valorii despăgubirii datorate de stat pentru imobilele preluate în mod abuziv. Limitare a dreptului de proprietate privată. Respectarea principiului proporționalității. Constituționalitate (*Decizia nr. 686/2014, M. Of. nr. 68 din 27 ianuarie 2015*) _____ 432

Existența unor hotărâri judecătorești definitive/irevocabile prin care instanțele au dispus acordarea de măsuri reparatorii în echivalent bănesc. Condiționarea executării lor printr-o lege ulterioară. Încălcarea principiului separației puterilor în stat. Stabilirea sensului constituțional al sintagmei „*numai după epuizarea suprafețelor de teren agricol afectate restituirii în natură, identificate la nivel local*”. Neconstituționalitate

Titluri de despăgubire stabilite prin hotărâri judecătorești anterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013. Executarea acestora. Principiul aplicării imediate a legii noi. Constituționalitate (*Decizia nr. 671/2017, M. Of. nr. 1015 din 21 decembrie 2017*) _____ 442

Evaluarea imobilului ce face obiectul deciziei de compensare. Adăugarea de noi criterii. Marja de apreciere a legiuitorului. Aplicarea principiului *tempus regit actum*. Aplicarea imediată a legii noi. Neretroactivitate. Regimuri juridice diferite, aplicate succesiv în timp. Nediscriminare. Constituționalitate (*Decizia nr. 169/2019, M. Of. nr. 472 din 11 iunie 2019*) _____ 448

Cuantumul despăgubirilor datorate de stat pentru imobilele preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist. Criteriile în funcție de care se calculează. Drept de proprietate privată. Nediscriminare. Aplicarea imediată a legii noi. Constituționalitate (*Decizia nr. 645/2019, M. Of. nr. 160 din 27 februarie 2020*) _____ 452

Atribuția Comisiei Naționale pentru Compensarea Imobilelor de a valida sau invalida decizia entității investite de lege privind propunerea de acordare de măsuri compensatorii. Control suplimentar. Evaluarea imobilelor prin aplicarea grilei notariale de la momentul intrării în vigoare a noii legi.

Neîncălcarea dreptului de proprietate privată. <i>Tempus regit actum</i> . Nediscriminare. Termene pentru procedura administrativă privind restituirea imobilelor. Respectarea duratei rezonabile a procesului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 258/2020, M. Of. nr. 865 din 22 septembrie 2020</i>) _____	458
Menținerea dublului standard în privința modalității de evaluare a bunului imobil, în funcție de calitatea persoanei căreia i se acordă măsuri compensatorii. Reluarea soluției legislative a cărei neconstituționalitate a fost constatată anterior de Curtea Constituțională. Încălcarea efectului general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 189/2021, M. Of. nr. 466 din 4 mai 2021</i>) _____	464
Dreptul la măsuri reparatorii. Cesionarii de drepturi litigioase. Măsuri compensatorii doar prin puncte. Obținerea de către cesionari a prețului plătit, cât și a unui procent de 15% din diferența până la valoarea imobilului. Lipsa calității de titular originar al dreptului. Respectarea principiului proporționalității. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 197/2014, M. Of. nr. 448 din 19 iunie 2014</i>) _____	469
Cesionarii drepturilor litigioase. Măsuri reparatorii constând în compensarea doar prin puncte. Plafonarea lor. Caracterul aleatoriu al contractului de cesiune de drepturi litigioase. Nediscriminare. Neretroactivitate. Respectarea dreptului de proprietate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 622/2017, M. Of. nr. 158 din 20 februarie 2018</i>) _____	474
Tratament juridic diferit privind măsurile reparatorii în cazul altor persoane decât titularul dreptului de proprietate, fost proprietar sau moștenitori. Nediscriminare. Neîncălcarea dreptului de proprietate al cesionarului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 326/2015, M. Of. nr. 449 din 23 iunie 2015</i>) _____	479
Acordarea despăgubirilor pentru imobile preluate în mod abuziv. Situații juridice care se află în curs de constituire. Principiul <i>tempus regit actum</i> și al aplicării imediate a legii noi. Neretroactivitate. Regimuri juridice diferite, aplicate succesiv în timp. Despăgubirea integrală doar a titularilor originari ai măsurilor reparatorii sau a moștenitorilor legali sau testamentari ai acestora. Situația donatarilor. Despăgubirea parțială a acestora. Nediscriminare. Respectarea dreptului de proprietate privată. Respectarea principiului autonomiei locale. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 613/2017, M. Of. nr. 250 din 21 martie 2018</i>) _____	485
Acordarea de măsuri compensatorii altor persoane decât titularul dreptului de proprietate, fost proprietar sau moștenitori legali ori testamentari ai acestuia. Plafonarea despăgubirilor. Situația juridică identică a moștenitorilor legali și a celor testamentari ai fostului proprietar îndreptățit la despăgubire. Diferența de situație juridică existentă între moștenitorii testamentari ai fostului proprietar și cesionarii drepturilor la măsurile reparatorii. Nediscriminare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 87/2018, M. Of. nr. 378 din 3 mai 2018</i>) _____	496
Capitolul IV. Măsuri privind urgentarea soluționării cererilor de retrocedare _____	499
Cauzele în materia restituirii imobilelor preluate abuziv, aflate pe rolul instanțelor la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013. Aplicarea noilor termene de soluționare a notificărilor. Respingerea cererilor ca prematur introduse. Retroactivitate. Lipsa unui proces echitabil. Echilibru procesual. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 88/2014, M. Of. nr. 281 din 16 aprilie 2014</i>) _____	499
Stabilirea unor noi termene în care entitățile investite trebuie să soluționeze notificările. Normativizarea posibilității de a se adresa instanței pentru stabilirea existenței și întinderii dreptului de proprietate, consacrate anterior doar pe cale jurisprudențială. Neîncălcarea principiului neretroactivității legii civile. Acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 685/2014, M. Of. nr. 92 din 4 februarie 2015</i>) _____	506

Cauze pendinte la momentul intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013. Neincidența termenelor prevăzute de art. 34 alin. (1) din lege. Nerespectarea dreptului la un proces echitabil. Neconstituționalitate Atribuția Comisiei Naționale pentru Compensarea Imobilelor de a valida sau invalida decizia entității investite de lege care conține propunerea de acordare de măsuri compensatorii. Control suplimentar. Modalitatea de stabilire a despăgubirilor. Marja de apreciere a legiuitorului. Neîncălcarea dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 269/2014, M. Of. nr. 513 din 9 iulie 2014</i>)	512
Etapă administrativă de soluționare a dosarelor. Intervalul maxim de timp în care Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor este obligată să soluționeze dosarele de despăgubire. Termen rezonabil. Reguli de procedură. Control judecătoresc efectiv. Dreptul la un proces echitabil. Dreptul de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 174/2016, M. Of. nr. 374 din 16 mai 2016</i>)	526
Obligația Comisiei Naționale pentru Compensarea Imobilelor de soluționare a dosarelor într-un termen maxim. Neîncălcarea duratei rezonabile a procesului. Respectarea dreptului de proprietate privată. Neretroactivitate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 230/2018, M. Of. nr. 719 din 21 august 2018</i>)	529
Inexistența intereselor divergente între entitățile deținătoare și stat. Conceptul de corp procesual unitar. Dreptul de a contesta deciziile Comisiei Naționale pentru Compensarea Imobilelor revine exclusiv persoanelor îndreptățite. Acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 10/2017, M. Of. nr. 329 din 8 mai 2017</i>)	535
Contestarea în instanță a deciziei Comisiei Naționale pentru Compensarea Imobilelor. Lipsa calității procesuale active a entității deținătoare. Dreptul exclusiv al persoanelor îndreptățite de a contesta aceste decizii. Unitatea procesuală organică existentă între entitatea deținătoare și stat. Acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 496/2018, M. Of. nr. 956 din 13 noiembrie 2018</i>)	541
Capitolul V. Sancțiuni	545
Capitolul VI. Dispoziții tranzitorii și finale	545
Valorificarea titlurilor de plată corespunzătoare despăgubirilor cuvenite pentru imobilele preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist. Eșalonarea plății despăgubirilor pe o perioadă de 5 ani, în tranșe anuale egale. Situație juridică în curs. Aplicarea imediată a legii noi. Neretroactivitate. Nediscriminare. Marja de apreciere a legiuitorului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 566/2014, M. Of. nr. 34 din 15 ianuarie 2015</i>)	545
Art. 18 ¹ alin. (4) din Legea nr. 247/2005 și art. 41 alin. (1) din Legea nr. 165/2013. <i>Corpus</i> legislativ indisolubil. Pierderea prezumției de constituționalitate a primului text de lege. Neconstituționalitatea interpretării date de Înalta Curte de Casație și Justiție fundamentate pe acesta. Încălcarea dreptului de proprietate privată. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 602/2020, M. Of. nr. 923 din 9 octombrie 2020</i>)	548
Valorificarea titlurilor de plată în mod eşalonat pe o perioadă de 5 ani, în tranșe anuale egale. Neîncălcarea dreptului de proprietate privată. Situație juridică în curs. <i>Tempus regit actum</i> . Neretroactivitate. Nediscriminare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 634/2014, M. Of. nr. 116 din 13 februarie 2015</i>)	553
Imobilele preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist. Legea în vigoare la momentul stabilirii concrete a cuantumului despăgubirilor datorate de stat. Plafonarea valorii despăgubirilor. Principiul <i>tempus regit actum</i> . Aplicarea imediată a legii noi. Egalitate de tratament juridic.	

Neîncălcarea dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 715/2014, M. Of. nr. 116 din 13 februarie 2015</i>) _____	557
Bunuri imobile restituite foștilor proprietari. Menținerea afectățiunii speciale de interes public asupra acestora. Restricția temporară a exercițiului dreptului de proprietate privată. Plata chiriei. Modalitatea de calcul a acesteia. Respectarea dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 438/2020, M. Of. nr. 969 din 21 octombrie 2020</i>) _____	562
Abrogarea unor dispoziții legale privind evaluarea imobilelor cuprinse în legi reparatorii anterioare. Modalitatea de calcul al despăgubirilor. <i>Tempus regit actum</i> . Nediscriminare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 180/2014, M. Of. nr. 460 din 24 iunie 2014</i>) _____	566
Abrogarea unor dispoziții legale. Reglementarea pentru viitor în domeniul propriu de aplicare. Neretroactivitatea legii civile. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 181/2014, M. Of. nr. 375 din 21 mai 2014</i>) _____	569

Art. 35**1. Dreptul de proprietate al statului asupra terenurilor dobândite prin expropriere. Nerecunoașterea efectelor exproprierii. Încălcarea dreptului de proprietate publică. Neconstituționalitate**

Norma criticată	Art. 35 alin. (1) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată în M. Of. nr. 1 din 5 ianuarie 1998, precum și art. 2 alin. (1) și (2) și art. 24 alin. (1), (1²) și (1⁴) din Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997. Prevederile art. 35 alin. (1) din Legea nr. 18/1991 au următorul cuprins: „<i>Terenurile proprietatea statului sunt acele suprafețe intrate în patrimoniul său în conformitate cu prevederile legale existente până la data de 1 ianuarie 1990 și înregistrate ca atare în sistemul de evidență al cadastrului funciar general și în amenajamentele silvice</i>”.
Texte constituționale invocate	Art. 16 privind egalitatea în drepturi, art. 126 alin. (2) privind competența instanțelor judecătorești și art. 136 privind proprietatea
Critica de neconstituționalitate formulată	Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză având ca obiect soluționarea cererii prin care s-a solicitat instanței să constate nulitatea absolută, desființarea parțială și modificarea unor titluri de proprietate emise pe numele părților pârâte în dosar. Se susține că textul de lege criticat creează o discriminare pozitivă în sensul favorizării persoanelor fizice și juridice în detrimentul proprietății publice, întrucât condiționează dovedirea dreptului de proprietate al statului de înscrierea acestuia în sistemul de evidență a proprietăților funciare. Or, în România domeniul public este parțial înscris sau chiar neînscris în cărțile funciare, deoarece, ca efect al deselor schimbări legislative, nu există un sistem general de evidență al cadastrului funciar și nici al amenajamentelor silvice. Totodată, participanții la procesul de reconstituire a dreptului de proprietate pe vechile amplasamente pot să nu cunoască sau să ignore hotărârile Guvernului pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, în condițiile în care lista acestor bunuri se publică în anexe transmise doar instituțiilor interesate. În cauză, se contestă constituționalitatea dispozițiilor legale care permit reconstituirea dreptului de proprietate privată în ariile naturale protejate, considerându-se că în privința terenurilor aflate în asemenea zone trebuie să opereze o interdicție generală în privința reconstituirii dreptului de proprietate privată.

Analiza criticilor de neconstituționalitate	
<i>Dispozițiile criticate stabilesc două condiții cumulative ce trebuie întrunite pentru ca terenurile, parte a fondului funciar al României, să facă obiectul proprietății statului.</i> <i>Prima condiție este o expresie a jurisprudenței constante a Curții Constituționale.</i> <i>A doua condiție are în vedere regimul juridic în vigoare la data intrării în patrimoniul statului a terenului respectiv.</i> <i>În regimul de carte funciară reglementat de Decretul-lege nr. 115/1938, dreptul de proprietate se dobândea numai dacă acesta era înscris în cartea funciară, însă se putea se dobândi și fără înscriere în cartea funciară, din cauză de moarte, accesiune, vânzare silită și expropriere.</i> <i>Anterior Decretului-lege nr. 115/1938 în teritoriile României în care se aplica regimul de carte funciară, dreptul de proprietate se dobândea, de asemenea, numai dacă acesta era înscris în cartea funciară, iar exproprierea realizate prin Legea pentru reforma agrară trebuiau și acestea înscrise în cartea funciară.</i> <i>Aceste înscrieri nu erau realizate pentru a se constitui dreptul de proprietate al statului, ci pentru a se realiza publicitatea și opozabilitatea operațiunii realizate.</i>	Art. 136 din Constituție Dispozițiile art. 35 alin. (1) din Legea nr. 18/1991, lege preconstituțională, stabilesc două condiții cumulative ce trebuie întrunite pentru ca terenurile, parte a fondului funciar al României, să facă obiectul proprietății statului, respectiv să fi intrat în patrimoniul statului în conformitate cu prevederile legale existente până la data de 1 ianuarie 1990 și să fi fost înregistrate ca atare în sistemul de evidență al cadastrului funciar general și în amenajamentele silvice. În privința primei condiții enunțate, aceasta este o expresie a jurisprudenței constante a Curții Constituționale, potrivit căreia „a considera, într-o dispoziție a legii, că și imobilele preluate de stat fără titlu fac obiectul dreptului său de proprietate ar fi să se recunoască acestei legi un efect constitutiv de drept de proprietate al statului, ceea ce ar presupune fie un efect retroactiv al legii, fie recurgerea la un mod de transformare a proprietății persoanelor fizice în proprietate de stat, pe care Constituția din 1991 nu îl cunoaște și care, de aceea, nu poate fi acceptat” (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 73/1995, M. Of. nr. 177 din 8 august 1995, sau Decizia nr. 136/1998, M. Of. nr. 448 din 24 noiembrie 1998). În privința celei de-a doua condiții menționate de textul de lege analizat, aceasta are în vedere, de asemenea, regimul juridic în vigoare la data intrării în patrimoniul statului a terenului respectiv. Astfel, în regimul de carte funciară reglementat de Decretul-lege nr. 115/1938 pentru unificarea dispozițiilor privitoare la cărțile funciare, publicat în M. Of. nr. 95 din 27 aprilie 1938, dreptul de proprietate se dobândea numai dacă acesta era înscris în cartea funciară [art. 17 alin. (1)]; însă, dreptul de proprietate se dobândea „fără înscriere în cartea funciară, din cauză de moarte, accesiune, vânzare silită și expropriere” (art. 26 din decretul-lege). Anterior decretului-lege menționat, în teritoriile României în care se aplica regimul de carte funciară, dreptul de proprietate se dobândea, de asemenea, numai dacă acesta era înscris în cartea funciară; în acea perioadă de timp, exproprierea realizate prin Legea pentru reforma agrară din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș și Legea pentru reformă agrară din Bucovina, publicate în M. Of. nr. 93 din 30 iulie 1921 trebuiau și acestea înscrise în cartea funciară, în acest sens sunt dispozițiile art. 66 din Legea pentru reformă agrară din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș și art. 48 din Legea pentru reformă agrară din Bucovina. Totuși, aceste înscrieri nu erau realizate pentru a se constitui dreptul de proprietate al statului, ci pentru a se realiza publicitatea și opozabilitatea operațiunii realizate. În caz contrar, s-ar fi ajuns ca neîndeplinirea, din varii motive, a operațiunii tehnice, în acest caz, de înscriere în cartea funciară să nege însăși modalitatea de dobândire a dreptului de proprietate – exproprierea. Or, în măsura

În măsura în care exproprierea a fost realizată cu respectarea prevederilor Legilor din 1921, nu se poate susține că, prin neînscriserea dreptului de proprietate astfel dobândit de către statul român în cartea funciară, acesta din urmă a pierdut dreptul de proprietate, iar cel expropriat a încasat despăgubirea plătită de statul român și a rămas și titular al dreptului de proprietate asupra terenului expropriat.

Statul a dobândit dreptul de proprietate asupra acelor terenuri prin efectul legii, înscrierea în cartea funciară neavând efecte constitutive de drepturi, ci de opozabilitate.

Până la 1 ianuarie 1990, dobândirea dreptului de proprietate prin expropriere nu era supusă condiției înscrierii în cartea funciară.

Legea nr. 18/1991 nu poate impune o condiția înscrierii în cartea funciară cu privire la bunurile expropriate deja aflate în proprietatea statului.

În caz contrar, s-ar crea o nouă situație juridică și s-ar ajunge, pe de o parte, la negarea dreptului de proprietate al statului asupra terenurilor dobândite prin expropriere și neînscrise în cartea funciară, iar, pe de altă parte, la recunoașterea implicită a dreptului de proprietate privată al persoanei expropriate.

Nerecunoașterea efectelor exproprierii realizate, respectiv dobândirea dreptului de proprietate a statului asupra terenurilor în cauză, echivalează cu încălcarea art. 136 alin. (2) din Constituție.

Legea nu poate limita competența instanțelor judecătorești, și anume a plenitudinii lor de jurisdicție cu privire la stabilirea titularului dreptului de proprietate, într-un mod care să nesocotească esența exproprierii realizate.

în care **exproprierea a fost realizată cu respectarea prevederilor Legilor din 1921**, sub aspectul dispunerii ei și a acordării de despăgubiri corespunzătoare, nu se poate susține că, prin neînscriserea dreptului de proprietate astfel dobândit de către statul român în cartea funciară, acesta din urmă a pierdut dreptul de proprietate, iar cel expropriat a încasat despăgubirea plătită de statul român și a rămas și titular al dreptului de proprietate asupra terenului expropriat. Așadar, statul a dobândit dreptul de proprietate asupra acelor terenuri **prin efectul legii**, înscrierea în cartea funciară neavând efecte constitutive de drepturi, ci de opozabilitate. Aceleași considerente sunt aplicabile *mutatis mutandis* cu privire la înregistrarea dreptului de proprietate al statului în amenajamentele silvice.

Până la 1 ianuarie 1990, dobândirea dreptului de proprietate prin expropriere nu era supusă condiției înscrierii în cartea funciară și, practic, în privința acestui mod de dobândire a proprietății, cea de-a doua condiție cuprinsă în textul analizat nu poate fi acceptată, întrucât Legea nr. 18/1991 nu poate impune o atare condiție cu privire la bunurile **deja aflate în proprietatea statului**. Condiționarea cuprinsă în teza finală a textului analizat aplicată bunurilor intrate în proprietatea statului prin expropriere ar califica noua reglementare, care are un caracter constatatatoriu al unor situații de drept, drept una constitutivă de drepturi. Acceptând o asemenea interpretare, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 18/1991, s-ar crea **o nouă situație juridică**: pe de o parte, negarea dreptului de proprietate al statului asupra terenurilor dobândite prin expropriere și neînscrise în cartea funciară, iar, pe de altă parte, recunoașterea implicită a dreptului de proprietate privată al persoanei expropriate.

Or, **nerecunoașterea** efectelor exproprierii realizate, respectiv dobândirea dreptului de proprietate a statului asupra terenurilor în cauză, echivalează cu încălcarea art. 136 alin. (2) din Constituție. Așadar, prin condiționarea recunoașterii efectului exproprierii de înregistrarea acesteia în sistemul de evidență al cadastrului funciar general se încalcă art. 136 alin. (2) din Constituție, potrivit căruia „*Proprietatea publică este garantată și ocrotită prin lege și aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale*”.

Art. 126 alin. (2) din Constituție

De asemenea, este încălcat și art. 126 alin. (2) din Constituție, în sensul că **legea nu poate limita competența** instanțelor judecătorești, și anume a plenitudinii lor de jurisdicție cu privire la stabilirea titularului dreptului de proprietate, într-un mod care să nesocotească esența exproprierii realizate, și, pe cale de consecință, să

	conducă la încălcarea prevederilor Constituției, în speță, a dreptului de proprietate al statului astfel cum acesta este prevăzut la art. 136 alin. (2) din Constituție. Cu privire la analiza caracterului inadmisibil al excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 2 alin. (1) și art. 24 alin. (1), (1²) și (1⁴) din Legea nr. 1/2000, a se vedea Titlul I, Capitolul III, §1. În raport cu competența autorității legiuitoare, speța nr. 9, p. 85. Cu privire la analiza caracterului inadmisibil al excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 2 alin. (2) din Legea nr. 1/2000, a se vedea Titlul I, Capitolul I, §3. Legătura cu soluționarea cauzei, speța nr. 6, p. 18.
Efectele deciziei	Pentru a da eficiență efectelor produse prin expropriere, așadar, pentru a da posibilitatea instanțelor judecătorești să stabilească titularul dreptului de proprietate, s-a constatat că dispozițiile art. 35 alin. (1) din Legea nr. 18/1991 sunt constituționale în măsura în care nu condiționează dobândirea dreptului de proprietate publică prin expropriere de înscrierea acesteia în cartea funciară. În acest context, s-a reținut că, în temeiul acestei soluții, statul român va putea proba în contra mențiunilor cuprinse în cartea funciară dreptul său de proprietate dobândit prin expropriere, iar instanța judecătorească va avea competența de a stabili titularul dreptului de proprietate.
Soluția pronunțată	S-a dispus admiterea excepției de neconstituționalitate și s-a constatat că dispozițiile art. 35 alin. (1) din Legea fondului funciar nr. 18/1991 sunt constituționale în măsura în care nu condiționează dobândirea dreptului de proprietate publică prin expropriere, de înscrierea acesteia în cartea funciară.
<i>Neconstituționalitate</i>	

(Decizia nr. 748/2015, M. Of. nr. 71 din 1 februarie 2016)

2. Terenuri situate în perimetrul unităților de cercetare-dezvoltare. Modalitățile de reconstituire a dreptului de proprietate. Constituționalitate

Norma criticată	Art. 35 alin. (2) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată în M. Of. nr. 1 din 5 ianuarie 1998 și art. 31 alin. (3) din Legea nr. 45/2009 privind organizarea și funcționarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” și a sistemului de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii și industriei alimentare, publicată în M. Of. nr. 200 din 30 martie 2009, care au următorul cuprins: – Art. 35 alin. (2) din Legea nr. 18/1991: <i>„Terenurile proprietate de stat, administrate de institutele și stațiunile de cercetări științifice, agricole și silvice, destinate cercetării și producerii de semințe și material săditor din categorii biologice superioare și a animalelor</i>
------------------------	---

	de rasă, precum și din administrarea Institutului pentru Testarea și înregistrarea Soiurilor de Plante de Cultură și a centrelor sale teritoriale aparțin domeniului public și rămân în administrarea acestora. În termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Guvernul, la propunerea Ministerului Agriculturii și Alimentației, va delimita suprafețele de teren strict necesare cercetării și producerii de semințe și material săditor din categorii biologice superioare și animalelor de rasă și pe cele destinate producției, din administrarea institutelor și stațiunilor de cercetare și producție agricolă”; – Art. 31 alin. (3) din Legea nr. 45/2009: „Terenurile date în administrarea instituțiilor și unităților de cercetare-dezvoltare de drept public sunt inalienabile, insesizabile, imprescriptibile și nu pot fi scoase din proprietatea publică și din administrarea unităților de cercetare-dezvoltare din agricultură și silvicultură decât prin lege, exceptând terenurile prevăzute la art. 6 alin. (3)”. Art. 31 alin. (3) din Legea nr. 45/2009 a fost ulterior modificat prin Legea nr. 232/2011, publicată în M. Of. nr. 884 din 14 decembrie 2011, adăugându-se încă o situație care se constituie într-o excepție de la regula stabilită prin prevederile legale menționate, și anume terenurile necesare realizării programelor de investiții de interes național în domeniul transporturilor, a căror dare în administrare se face cu respectarea prevederilor Legii nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică.
Texte constituționale și convenționale invocate	Texte constituționale: Art. 15 alin. (2) privind neretroactivitatea legii civile și art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi Texte convenționale: Art. 6 privind dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale
Critica de neconstituționalitate formulată	Se susține că textele de lege criticate împiedică reconstituirea dreptului de proprietate prin crearea unui tratament juridic privilegiat în favoarea unor categorii de instituții, în detrimentul altor persoane. De asemenea, prevederile art. 31 alin. (3) din Legea nr. 45/2009 aduc atingere principiului neretroactivității legii civile, în măsura în care se aplică inclusiv cererilor de reconstituire validate prin hotărâri ale comisiilor de fond funciar, adoptate anterior intrării în vigoare a legii. O astfel de intervenție legislativă adoptată în cursul procedurii de reconstituire a dreptului de proprietate și nefinalizată aduce atingere art. 6 parag. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, aspect reținut de Curtea Europeană în Hotărârea din 28 octombrie 1999, pronunțată în Cauza <i>Zielinski, Pradal, Gonzales și alții împotriva Franței</i>.

Analiza criticilor de neconstituționalitate	
<i>Reconstituirea dreptului de proprietate pe vechile amplasamente se face în perimetrul unităților de cercetare-dezvoltare pe terenuri agricole care nu sunt indispensabile cercetării.</i> <i>Reconstituirea dreptului de proprietate se face pe alte amplasamente, dacă există teren la nivelul comisiilor locale sau persoanele îndreptățite sunt despăgubite prin echivalent, potrivit legilor fondului funciar.</i> <i>Textele de lege care reglementează regimul juridic al acestor terenuri dispun pentru viitor, fiind conforme cu principiile neretroactivității legii civile și egalității în drepturi, dat fiind că aceste prevederi legale nu creează privilegii sau discriminări și nici inegalități în fața legii și a autorităților publice, ci se aplică tuturor celor aflați în situația prevăzută de ipoteza normei legale.</i>	Art. 15 alin. (2) și art. 16 alin. (1) din Constituție Autorul consideră că păstrarea terenurilor pentru care s-a solicitat reconstituirea dreptului de proprietate în administrarea unor instituții specializate ar fi acceptabilă numai după ce vor fi soluționate toate cererile de reconstituire, neputându-se înlătura <i>ab initio</i> retrocedarea lor. Așa cum reiese din actele dosarului, suprafața de teren asupra căreia se solicită reconstituirea dreptului de proprietate se află în proprietatea publică a statului și în administrarea Agenției Domeniilor Statului, respectiv în administrarea Stațiunii de Cercetare-Dezvoltare pentru Creșterea Bovinelor Arad. Potrivit art. 10 alin. (8) din Regulamentul privind procedura de constituire, atribuțiile și funcționarea comisiilor pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor, a modelului și modului de atribuire a titlurilor de proprietate, precum și punerea în posesie a proprietarilor, aprobat prin H.G. nr. 890/2005, reconstituirea dreptului de proprietate pe vechile amplasamente se face în perimetrul unităților de cercetare-dezvoltare pe terenuri agricole care nu sunt indispensabile cercetării. De asemenea, potrivit prevederilor art. 52 alin. (1) din Legea nr. 45/2009, terenurile aparținând foștilor proprietari, dar indispensabile activității de cercetare-dezvoltare-inovare, colecțiile de material biologic, loturi demonstrative, suprafețe destinate producerii de sămânță și material de plantat din verigi superioare, testări tehnologice și terenurile pentru producerea furajelor necesare animalelor de experiență și producție, plantații cu rol în ameliorare, parcele amenajate special pentru experimentări multianuale rămân în administrarea unităților de profil. Reconstituirea dreptului de proprietate se face pe alte amplasamente dacă există teren la nivelul comisiilor locale sau persoanele îndreptățite sunt despăgubite prin echivalent, potrivit legilor fondului funciar. În acest context, prevederile de lege care reglementează regimul juridic al acestor terenuri dispun pentru viitor, fiind conforme cu principiile neretroactivității legii civile și egalității în drepturi, dat fiind că aceste prevederi legale nu creează privilegii sau discriminări și nici inegalități în fața legii și a autorităților publice, ci se aplică tuturor celor aflați în situația prevăzută de ipoteza normei legale. Prevederile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu sunt incidente în cauză.
	Soluția pronunțată
	Constituționalitate
	S-a dispus respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate.

(Decizia nr. 197/2011, M. Of. nr. 264 din 14 aprilie 2011)